

Anmeldelse af Thomas Elholm & Birgit Feldtmann: Criminal Jurisdiction - a Nordic Perspective. DJØF Publishing 2014

Vestergaard, Jørn

Published in:
Ugeskrift for Retsvaesen

Publication date:
2014

Citation for published version (APA):
Vestergaard, J. (2014). Anmeldelse af Thomas Elholm & Birgit Feldtmann: Criminal Jurisdiction - a Nordic Perspective. DJØF Publishing 2014. *Ugeskrift for Retsvaesen*, 342.

U.2014B.342

Thomas Elholm og Birgit Feldtmann (red.): *Criminal Jurisdiction – A Nordic Perspective*. DJØF Publishing, 2014. 177 sider, indbundet. Pris: 350,00 kr. Jørn Vestergaard

Bogen indeholder fem landerapporter med gennemgang af reglerne om national straffemyndighed. For Danmark har Vagn Greve og Karin Cornils forfattet teksten, for Finland og Norge Annika Suominen, for Island Ragnheiður Bragadóttir og for Sverige Karin Cornils. I et afsluttende kapitel redegør redaktørerne for ligheder og forskelle og trækker nogle hovedlinjer i udviklingen op på en sober og velskrevet, men også meget forsigtig måde, som overlader det til læseren at drage egne slutninger med hensyn til det hensigtsmæssige og berettigede i den ene og den anden retstilstand. Vagn Greve har været initiativtager til projektet, og hans indgående kendskab til området har jo også tidligere fundet værdifulde udtryk i forskellige publikationer.

Straffelovens bestemmelser om dansk straffemyndighed blev revideret i 2008 på baggrund af forslag fra et lovforberedende udvalg. Som omtalt flere steder i bogen indebar dette visse udvidelser, der gav anledning til kritik fra fagfolk.

Det universelle udgangspunkt for en stats fastlæggelse af egen straffemyndighed er territorialprincippet, som tager afsæt i den folkeretlige grundsætning om den suveræne stats territorialhøjhed samt, for så vidt angår fartøjer, i flagstatsprincippet. I dansk ret er reglerne herom nedfældet i strl. § 6 med tilføjelse af § 9, der dels regulerer spørgsmålet om lokaliseringen af et strafbart forhold, dels tilføjer regler om virkningsprincippet.

For strafbare forhold begået ved at gøre materiale alment tilgængeligt på internettet er der i strl. § 9 a indsat en særlig bestemmelse om virkningsprincippet rækkevidde, idet et sådant forhold anses for begået i den danske stat, hvis materialet har særlig relation til Danmark, f.eks. ved at være rettet mod grupper her. Det er interessant, at der stadig ikke er andre nordiske lande, der har fundet behov for at indføre tilsvarende bestemmelser.

Den folkeretlige grundsætning om statens personalhøjhed udvider grænserne for myndighedsudøvelsen ved i et vist omfang at give adgang til jurisdiktion i sager, der angår egne statsborgere og andre med nærmere tilknytning til landet, uanset hvor vedkommende befinder sig. I dansk ret har det aktive personalprincip om forhold begået i udlandet fundet udtryk i strl. § 7. I 2000 blev det traditionelle krav om dobbelt strafbarhed under betydelig politisk bevågenhed opgivet i sager om kvindelig omskæring, og senere er seksuel udnyttelse af børn samt menneskehandel blevet tilføjet, i alle tilfælde under forudsætning af at også forurettede har den nævnte tilknytning til landet (kombination af aktivt og passivt personalprincip). En nogenlunde tilsvarende udvikling har fundet sted i alle de nordiske lande. Ved den danske lovrevision i 2008 blev der etableret straffemyndighed over en række alvorlige forbrydelser begået i udlandet mod danskere eller personer med nær tilknytning til Danmark ved en særlig udmøntning af det passive personalprincip i en ny § 7 a, hvilket Ole Spiermann i Ufr (U 2007B.219) tog kraftige forbehold overfor i forhold til folkeretten. Finlands aner-

kendelse af det passive personalprincip er særlig vidtgående, idet kravet til strafmaksimum under finsk lovgivning er sat så lavt som fængsel i mere end 6 måneder; efter strl. § 7 a kræves der trods alt fængsel i mindst 6 år efter både gerningsstedets og dansk lovgivning, så det virker overraskende, når det i bogen gøres gældende, at de omfattede forhold omfatter »serious offences« (s. 51, 153 n og 156 ø).

Yderligere regler om dansk straffemyndighed findes (fortsat) i strl. § 8, hvor såvel beskyttelsesprincippet, universalprincippet som repræsentationsprincippet kommer til udtryk.

Regler om strafferetlig jurisdiktion og regler om afgrænsningen af det materielle gyldighedsområde for enkeltbestemmelser i national ret, dvs. hjemmelsspørgsmålet, blandes ikke sjældent sammen. Sprogbrugen i de øvrige nordiske landes lovgivninger bidrager hertil i højere

343

grad end de danske bestemmelser, der klart taler om »dansk straffemyndighed«, men i øvrigt overlader det til konkret fortolkning at afklare sidstnævnte spørgsmål. Det er fortjenstfuldt, at dette tema er et af bogens fokuspunkter. Højesteret havde lejlighed til at behandle begge spørgsmål i U 2012.2399 H, hvori det bl.a. blev fastslået, at strafbarheden af folkedrab ikke er geografisk begrænset til Danmark, men har universel gyldighed og derfor også omfatter forhold begået i Rwanda. Bogen nævner afgørelsen i en note, hvor det ville have været oplysende med en nærmere omtale af sagens genstand.

Bogen belyser fra flere vinkler, om jurisdiktion er et strafferetligt eller et processuelt anliggende. Også jurisdiktion i lyset af internationalt og europæisk samarbejde behandles.

Det er ikke let at opnå fuld præcision i engelske oversættelser af lovstof. I redaktørernes opsamling er dette imidlertid lykkedes i ganske høj grad. I den danske landerapport er det dog nok en anelse misvisende at udlægge strl. § 6 som en bestemmelse om danske straffedomstoles »sovereignty« (s. 20). Tempus i strl. § 7 er præsens, så »had« skulle have været »has«. Manddrab i strl. § 7 a bør nok oversættes som »homicide«, ikke som »murder«, og frihedsberøvelse s.st. kan nok bedre betegnes som »deprivation of liberty« frem for som »imprisonment«. Det er planen at udgive bogen også på tysk, og i den forbindelse kan sådanne smuttere let rettes til.

For akademikere er de behandlede temaer af almen interesse, og det kan de også være i det lovforberedende arbejde rundt om i andre lande. For den praktiker, der som anklager, forsvarer eller dommer står over for et konkret spørgsmål om jurisdiktion, er det nok mere nærliggende at henholde sig til en autoriseret lovtekst på landets eget sprog og de hertil knyttede primære retskilder samt den relevante lokale litteratur.